

Förvaltningsutskottets betänkande nr 9 om regeringens proposition med förslag till befolkningsdatalag och lag om ändring av lagen om folkbokföringsförvaltningen

Riksdagen remitterade den 12 februari 1993 regeringens proposition nr 355/1992 rd till förvaltningsutskottet för beredning.

Utskottet har hört överdirektören Pekka Kilpi och konsultative tjänstemannen Sakari Vanhala vid inrikesministeriet, lagstiftningsrådet Leena Vettenranta vid justitieministeriet, specialplaneraren Anja Rasimus vid forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, överinspektören Maarit Pekkanen och specialsakkunnigen Anja Lehtinen vid skattestyrelsen, häradsskrivaren Kari Ranta vid registerbyrån i Vanda härad samtidigt som representant för länsstyrelsen i Nylands län, översten Martti Olanterä vid huvudstaben, avdelningschefen Risto Lumento vid Folkpensionsanstalten, planeringschefen Jorma Turunen vid statskontoret, avdelningschefen Pirkko Rastas vid Riksarkivet, statistikdirektören Aarno Laihonon vid Statistikcentralen, överdirektören Hannu Tulkki vid Befolkningsregistercentralen, inspektören Erkki Huhta vid kyrkostyrelsen, metropoliten Tiuhon vid ortodoxa kyrkostyrelsen i Finland, ledande konsulten Leena Piekola vid Finlands Stadsförbund samtidigt som representant för Suomen Kunnallisliitto och Finlands svenska kommunförbund, häradsskrivaren Peter Oljemark vid registerbyrån i Helsingfors härad, dataombudsmannen Jorma Kuopus, juristen Seppo Virtanen vid VTKK-Informationstjänst Ab samtidigt som representant för VTKK-Gruppen Ab, verksamhetsledaren Sakari Virtanen vid Suomen Suoramarkkinointiliitto, verkställande direktören Juha Koivisto vid Direktör Oy och juristen Jari Klemetti vid Valitut Palat Oy samtidigt som representant för Suomen Suoramarkkinointiliitto.

I propositionen föreslås en befolkningsdatalag. Avsikten är att den skall ersätta gällande lag om befolkningsböcker från 1969.

Propositionen går ut på att man till stor del skall komma bort från den dubbla registerföringen och föråldrade arbetsmetoder.

I det nya ADB-baserade befolkningsdatasystemet förenklas datainsamlingen och registeringen av uppgifter betydligt samtidigt som det blir lättare att hålla dem à jour och använda dem.

Uppgifter överförs från Befolkningsregistercentralen till registerbyråerna. Också beslutanderätt delegeras. Att funktionerna rationaliseras på förslaget sätt är en förutsättning för att folkbokföringsuppgifterna, som nu sköts av både registerbyråerna och de kyrkliga myndigheterna, senare i sin helhet skall kunna övertas av staten i enlighet med särskilt utarbetade planer. Införlivningen av registerbyråerna i den allmänna statliga lokalförvaltningen förutsätter att registreringsmetoderna moderniseras. Å andra sidan är de föreslagna åtgärderna nödvändiga också oberoende av dessa planer.

Regeringen föreslår att de möjligheter datatekniken erbjuder skall beaktas effektivare också inom informationsförsörjningen. Myndigheterna skall i de flesta fall själva skaffa fram de befolkningsuppgifter de behöver i sin verksamhet. På så sätt förbättras kundservicen och minskar byråkratin i enlighet med de allmänna målen för utvecklingen inom förvaltningen. Det skall vara möjligt att använda uppgifterna i enlighet med de principer som anges i personregisterlagen. Förfarandet när uppgifter lämnas ut skall regleras mer detaljerat än nu för att det skall bli enhetligt i alla folkbokföringsinstanser. Internationella konventioner och rekommendationer som gäller registerföring har beaktats i förslaget. Reformen förutsätter dessutom en del ändringar av teknisk natur i lagen om folkbokföringsförvaltningen.

Enligt propositionen avses lagarna träda i kraft ungefär sex månader efter att de har blivit stadfästa.

Utskottet konstaterar att uppgifter om födelse och dödsfall är basuppgifter inom befolkningsbokföringen och att det i propositionen föreslås att stadganden om registrering av dessa

i befolkningsdatasystemet skall tas in i 4 § befolkningsdatalagen. För närvarande bygger anmälningsskyldigheten på förordningen om registrering av födelser och dödsfall (824/70). Något stadgande om anmälningsskyldigheten behövs inte nödvändigtvis i befolkningsdatalagen. Utskottet föreslår dock att ett stadgande om anmälan om födelse och dödsfall för tydlighetens skull skall tas in i befolkningsdatalagen som ett nytt 3 mom. i 12 §. I momentet fastslås att det stadgas genom förordning om anmälan om födelse och dödsfall.

Utskottet föreslår vidare att 27 § 2 mom. i förslaget till befolkningsdatalag ändras så att också fastighets- och byggnadsuppgifter får användas som grund för stickprov på personuppgifter i enlighet med vad som stadgas närmare genom förordning. Detta kunde komma i fråga närmast vid direkt marknadsföring i anknytning till nybyggnation, ombyggnader samt fasta konstruktioner i byggnader och lokaler när det kan anses vara motiverat också från mottagarens synpunkt att reklam och broschyrer sänds till en riktig målgrupp. Dessa uppgifter kunde också användas som grund för stickprov t.ex. vid opinionsmätningar. Den vanligaste ursvalsgrunden vore om den berörde bor i ett flervåningshus, ett radhus eller i ett egna hemshus. Genom förordning bör möjligheten att använda uppgifter om fastigheter och byggnader som grund för stickprov begränsas på ovan nämnda sätt.

Genom förordning bör det tillses att villkoren för att lämna ut uppgifter om fastigheter och

byggnader inte är för vaga. Samtidigt är det skäl att observera att de allmänna stadgandena om utlämnande av uppgifter i 25 § befolkningsdatalagen (kravet på att uppgifterna är nödvändiga och förbudet att lämna ut befolkningsuppgifter på ett sätt som kränker den registrerades integritet) reglerar förutsättningarna för att lämna ut uppgifter i befolkningsdatasystemet också i de fall som avses i 27 § 2 mom. Dessa stadganden bör naturligtvis beaktas också när förordningen utarbetas.

Med tanke på datasekretessen är det också viktigt att den berörde enligt 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen kommer att ha i 23 § personregisterlagen (471/87) stadgad rätt att förbjuda att uppgifter om honom lämnas ut för ändamål som avses i lagförslaget 27 § 2 mom. Stadgandena i personregisterlagen skall även i övrigt tillämpas som ett komplement till den föreslagna befolkningsdatalagen.

Av de orsaker som nämns i regeringens proposition och med stöd av erhållen utredning finner utskottet lagförslagen behövliga och förordar det andra lagförslaget utan ändringar och det första lagförslaget med de ändringar utskottet föreslår nedan.

Utskottet föreslår värdsamt

att det andra lagförslaget i regeringens proposition skall godkännas utan ändringar och

att det första lagförslaget i propositionen godkänns sålydande:

1.

Befolkningsdatalag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1—3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

2 kap.

Uppgifter i befolkningsdatasystemet

4—7 §§

(Såsom i regeringens proposition)

3 kap.

Anmälningsskyldighet och registrering av uppgifter

8—11 §§

(Såsom i regeringens proposition)

12 §

Vissa inrättningars och socialnämndens anmälningsskyldighet

(1 och 2 mom. såsom i regeringens proposition)

Om anmälan om födelse och dödsfall stadgas genom förordning. (nytt 3 mom.)

13 och 14 §§

(Såsom i regeringens proposition)

4 kap.

Hemort

15—18 §§

(Såsom i regeringens proposition)

5 kap.

Beslut om hemorten, delgivning och ändrings-sökande

19—23 §§

(Såsom i regeringens proposition)

6 kap.

Handlingars offentlighet och utlämnande av uppgifter

24—26 §§

(Såsom i regeringens proposition)

27 §

Annat utlämnande av uppgifter

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

När uppgifter utlämnas i form av massutlämnande för direktreklam eller annan direkt marknadsföring, opinions- och marknadsundersökningar, adresstjänst samt därmed jämförbar

verksamhet får som grund för stickprov på personuppgifter användas endast namn, minst sex veckors ålder, kön, modersmål, yrke, hemort och adress samt fastighets- och byggnadsuppgifter som stadgas närmare genom förordning.

28—33 §§

(Såsom i regeringens proposition)

7 kap.

Avgifter

34 §

(Såsom i regeringens proposition)

8 kap.

Sekretess- och straffstadganden

35—37 §§

(Såsom i regeringens proposition)

9 kap.

Särskilda stadganden

38—41 §§

(Såsom i regeringens proposition)

10 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

42 och 43 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Helsingfors den 29 april 1993

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Väistö, vice ordföranden Varpasuo, medlemmarna R. Aho, Enestam, Korva, Laak-

konen, Metsämäki, Näsi, Pulliainen, Saario, Ukkola och Urpilainen samt suppleanten Rask.

